

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji

(2018/C 195/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

przypominając o politycznym tle przedmiotowego zagadnienia przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE:

1. Pierwsza zasada europejskiego filaru praw socjalnych stanowi, że każda osoba ma prawo do dobrej jakości i włączającego kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.
2. Agenda przywódców w kontekście szczytu społecznego, który odbył się 17 listopada 2017 r. w Göteborgu, poświęcona była edukacji i kulturze. Udzielono poparcia politycznego wielu konkretnym działaniom, głównie na podstawie komunikatu Komisji pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze” przedstawiającego ideę wspólnej pracy – prowadzonej przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości – na rzecz wspólnej wizji europejskiego obszaru edukacji opartej na zaufaniu, wzajemnym uznawaniu dyplomów i kwalifikacji, współpracy i wymianie najlepszych praktyk, mobilności i wzroście gospodarczym, który to obszar miałby zostać ustanowiony do 2025 r.
3. W następstwie szczytu w Göteborgu w konkluzjach Rady Europejskiej z dnia 14 grudnia 2017 r. przyznano edukacji wysoki priorytet w programie politycznym UE i stworzono sprzyjające warunki dla poczynienia znacznych postępów w tej dziedzinie.

UWAŻA, ŻE:

4. Edukacja i kultura są kluczowymi elementami łączącymi Europejczyków, które mają znaczenie dla przyszłości poszczególnych osób, jak i całej Unii. Wszyscy Europejczycy powinni móc korzystać z różnorodnego wspólnego dziedzictwa kulturowego i edukacyjnego.
5. Podstawą europejskiego obszaru edukacji powinna być ciągłość uczenia się przez całe życie obejmującego wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, edukację szkolną, kształcenie i szkolenie zawodowe, aż po szkolnictwo wyższe i uczenie się dorosłych.
6. Europejski obszar edukacji powinien propagować i wspierać mobilność i współpracę w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz wspomagać państwa członkowskie w modernizowaniu ich systemów kształcenia i szkolenia.
7. PODKREŚLA, że strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) stały się cenną podstawą określania wspólnych priorytetów i że wspomagają one państwa członkowskie w modernizowaniu systemów kształcenia i szkolenia;
8. ZACHĘCA państwa członkowskie do kontynuowania refleksji nad wspólną wizją europejskiego obszaru edukacji, w tym nad jego możliwymi założeniami, celami i zakresem oraz nad jego powiązaniem ze strategicznymi ramami współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na okres po roku 2020. Dalsze działania w związku z ET 2020 – prowadzone w drodze zwiększonej współpracy między państwami członkowskimi i przy wsparciu Komisji – powinny propagować wzajemne uczenie się oraz wspierać dalsze wysiłki i kroki na rzecz urzeczywistnienia wizji europejskiego obszaru edukacji. Mając na względzie postępy w realizacji wizji europejskiego obszaru edukacji, należy zwrócić szczególną uwagę na następujące zagadnienia:

9. ERASMUS+
- 9.1. PODKREŚLA, że program Erasmus+ to jedna z najważniejszych, bardzo udanych inicjatyw unijnych, która zwiększa mobilność edukacyjną w całej Europie i poza nią i przyczynia się do doskonalenia rozwoju osobistego i kompetencji międzykulturowych oraz wzmacniania tożsamości europejskiej; stanowi on podstawę ogólnounijnej współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach, a także zwiększa konkurencyjność UE i pomaga propagować wspólne europejskie wartości.
- 9.2. WYRAŻA ZADOWOLENIE z wyników śródkresowej oceny Erasmus+ i APELUJE o podjęcie działań, które zwiększą i poszerzą uczestnictwo w programie, nadal będą skupiać się na oddziaływaniu projektów i ich jakości, będą sprzyjać edukacji dobrej jakości i sprawią, że dostęp do kolejnej edycji programu Erasmus+ stanie się bardziej włączający i sprawiedliwy, na przykład poprzez zwiększenie równości szans i ułatwienie dostępu do programu – w każdej jego części – regionom i grupom niedostatecznie reprezentowanym, osobom ubiegającym się o udział w programie po raz pierwszy oraz organizacjom o mniejszym potencjale. Można by wzmocnić synergie z innymi źródłami finansowania Unii Europejskiej, a jednocześnie należy unikać ich dublowania się.
- 9.3. APELUJE o dalsze upraszczanie zasad i procedur w celu dalszego ograniczenia obciążenia administracyjnego na wszystkich szczeblach.
10. UMIEJĘTNOŚCI CYFROWE I EDUKACJA CYFROWA
- 10.1. PODKREŚLA znaczenie, jakie ma poprawa jakości uczenia się i nauczania w erze cyfrowej oraz propagowanie rozwoju kompetencji cyfrowych, które należą do kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. Szczególną uwagę należy przy tym zwrócić na dokument z konferencji w Sofii zawierający apel o podjęcie działań w sprawie umiejętności cyfrowych i edukacji cyfrowej oraz komunikat Komisji w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej.
- 10.2. PODKREŚLA, że kolejna edycja programu Erasmus+ i inne odnośne unijne programy finansowania powinny wspierać dostosowywanie systemów i infrastruktury kształcenia i szkolenia do ery cyfrowej.
- 10.3. ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:
- 10.3.1. Wspierały modernizację systemów kształcenia i szkolenia w drodze innowacji, m.in. poprzez innowacyjne stosowanie w procesie pedagogicznym technologii cyfrowych i podejść, które wspierają jakość i włączający charakter kształcenia i szkolenia, oraz poprzez odpowiednie wykorzystanie odnośnych unijnych programów finansowania, w tym dobrowolnego narzędzia do samooceny SELFIE, sprzyjały inicjatywom i współpracy wszystkich odpowiednich interesariuszy z myślą o dalszym rozwijaniu kształcenia i szkolenia w celu uwzględnienia umiejętności cyfrowych w całości nauczania i uczenia się.
- 10.3.2. Podjęły konkretne środki, by wspierać rozwijanie umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów wśród wszystkich Europejczyków w celu budowania odporności na dezinformację, propagandę i bańki filtrujące oraz wyposażenia wszystkich obywateli, także tych ze środowisk defaworyzowanych, w umiejętności, których potrzebują, by wykorzystywać technologie cyfrowe i internet z pożytkiem dla siebie i w ramach aktywności obywatelskiej.
- 10.3.3. Stymulowały edukację wzmacniającą kreatywność i przedsiębiorczość, a także w stosownych przypadkach i zgodnie z istniejącymi przepisami wspierały współpracę między sektorem edukacji a biznesem i społeczeństwem obywatelskim w celu podnoszenia kwalifikacji osób uczących się i edukatorów lub w celu ich przekwalifikowywania się, na przykład poprzez rozwijanie programów szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych. Odnotowuje prace sieci ds. własności intelektualnej w edukacji zarządzanej przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej.
11. SZKOLNICTWO WYŻSZE
- 11.1. PRZYPOMINA konkretne wyzwania, przed którymi stoi europejski sektor szkolnictwa wyższego, określone w konkluzjach Rady z listopada 2017 r. w sprawie odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego.
- 11.2. DOCENIA dowiedzioną wartość dodaną mobilności edukacyjnej i partnerstw strategicznych, umożliwianych przez program Erasmus+ w całej Unii, w kontekście zwiększania współpracy w zakresie szkolnictwa wyższego, a także inicjatywy takie jak Europejski Instytut Innowacji i Technologii i działania „Maria Skłodowska-Curie”.
- 11.3. UZNAJE znaczenie wzmacniania współpracy strategicznej między instytucjami szkolnictwa wyższego w Europie poprzez oddolne, elastyczne, niebiurokratyczne, włączające, otwarte i przejrzyste podejście.

- 11.4. POPIERA powstanie „europejskich szkół wyższych” opartych na oddolnych sieciach, integracyjnych pod względem geograficznym i społecznym i prowadzących sprawną współpracę transgraniczną, które mogą odgrywać wiodącą rolę w tworzeniu europejskiego obszaru edukacji jako takiego poprzez przyczynianie się do wzmocnienia pozycji nowych pokoleń europejskich obywateli i do zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności europejskiego szkolnictwa wyższego. UWAŻA, że „europejskie szkoły wyższe” mają potencjał, by w istotny sposób zwiększyć mobilność oraz sprzyjać wysokiej jakości i doskonałości edukacji i badań poprzez wzmocnienie związku między nauczaniem, badaniami naukowymi i innowacjami oraz transferem wiedzy, pokazanie korzyści płynących z uczenia się w kontekście wielojęzycznym, uznawanie kwalifikacji, a także poprzez rozwijanie wspólnych programów i projektów edukacyjnych i badawczych.
- 11.5. WZYWA KOMISJĘ, BY PRZY NALEŻYTYM POSZANOWANIU ZASADY POMOCNICZOŚCI i w ścisłej współpracy z PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI opracowała i ustanowiła kluczowe cele i koncepcję „europejskich szkół wyższych”, a także wspierała ich rozwój. PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI fakt, że z myślą o tym Komisja utworzyła grupę ekspertów ad hoc składającą się z ekspertów z państw członkowskich. PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI fakt, że kryteria wyboru odnoszące się do pilotażowego etapu projektu „europejskich szkół wyższych” zostaną opracowane zgodnie z procedurami określonymi w rozporządzeniu Erasmus+ ⁽¹⁾.
- 11.6. ZACHĘCA Komisję do regularnego składania Radzie sprawozdań z postępów w opracowywaniu kryteriów wyboru odnoszących się do pilotażowego etapu projektu „europejskich szkół wyższych”. APELUJE do Komisji, by wspólnie z państwami członkowskimi i na podstawie wyników projektu pilotażowego zastanowiła się nad przyszłym kształtem „europejskich szkół wyższych”.
- 11.7. PODKREŚLA, że współpraca między szkołami wyższymi a biznesem ma podstawowe znaczenie dla wspierania konkurencyjności, jak i wzrostu społeczno-gospodarczego w UE. UZNAJE wkład Forum UE na rzecz dialogu uczelni i przedsiębiorstw. KŁADZIE NACISK na potrzebę stałego wspierania partnerstw szkół wyższych z biznesem, by wzmacniać ich potencjał w zakresie innowacji, badań i opracowywania innowacyjnych metod pedagogicznych.
- 11.8. ZACHĘCA państwa członkowskie by – przy wsparciu Komisji – promowały środki zwiększające zdolności przedsiębiorcze i innowacyjne instytucji szkolnictwa wyższego, w tym poprzez wykorzystanie narzędzia do samooceny HELInnovate.
- 11.9. APELUJE do Komisji, by w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz w oparciu o wyniki projektu pilotażowego, rozważyła możliwość stworzenia dobrowolnej unijnej legitymacji studenckiej, która powinna przyczynić się do zwiększenia mobilności edukacyjnej poprzez zapewnienie lepszych usług studentom oraz odciążenie instytucji szkolnictwa wyższego pod względem administracyjnym.
12. WYSOKIEJ JAKOŚCI I WŁĄCZAJĄCA EDUKACJA
- 12.1. PRZYPOMINA, że europejski filar praw socjalnych stanowi, że wszystkie dzieci mają prawo do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, które charakteryzują się dobrą jakością i przystępną ceną. PODKREŚLA, że należy zintensyfikować starania w celu zrealizowania priorytetów określonych w konkluzjach Rady z 2011 r. w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz w celu zapewnienia wszystkim dzieciom, także z regionów znajdujących się w gorszej sytuacji społeczno-gospodarczej, jak i ze wszystkich środowisk społeczno-ekonomicznych, dostępu do systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
- 12.2. PODKREŚLA, że należy zapewnić wysokiej jakości włączającą edukację, by wspierać rozwój wszystkich osób uczących się, m.in. skupiając się na priorytetach określonych w konkluzjach Rady z listopada 2017 r. w sprawie rozwoju szkół oraz doskonałego poziomu nauczania.
- 12.3. KŁADZIE NACISK na potrzebę propagowania atrakcyjności i znaczenia zawodu nauczyciela i pracy wykonywanej przez pozostałą kadrę edukacyjną oraz potrzebę wspierania ich ustawicznego doskonalenia zawodowego. Choć wielu zawodów przyszłości jeszcze nie znamy, ten właśnie zawód jest jednym z tych, które zachowają zasadnicze znaczenia dla społeczeństwa w epoce przekrojowych innowacji technologicznych i sztucznej inteligencji. W związku z tym należy propagować mobilność nauczycieli i kadry edukacyjnej oraz lepszą komunikację między organami odpowiedzialnymi za ich szkolenie.
- 12.4. KŁADZIE NACISK na fakt, że należy połączyć siły, by zmniejszyć zjawisko wczesnego kończenia nauki w Europie i zwiększyć szanse na równy dostęp do edukacji i umiejętności podstawowych dla wszystkich grup szczególnie wrażliwych, w tym dzieci pracowników, którzy przenoszą się na krótsze lub dłuższe okresy do innego państwa członkowskiego.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+” : unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

- 12.5. ODNOTOWUJE trudności, które w przypadku niedostatecznej komunikacji między krajowymi systemami edukacji mogą napotkać dzieci i uczniowie, gdy po pobycie za granicą wracają do systemu edukacji w kraju pochodzenia.
- 12.6. ZACHĘCA państwa członkowskie, by przy wsparciu Komisji zbadały, w stosownych przypadkach, sposoby usprawnienia wymiany informacji na temat statusu edukacyjnego uczniów w przypadku mobilności, z poszanowaniem unijnych przepisów o ochronie danych osobowych.
13. UCZENIE SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH
- 13.1. UZNAJE kompetencje w zakresie wielojęzyczności za istotny element składowy europejskiego obszaru edukacji. PODKREŚLA, że języki odgrywają kluczową rolę we wspieraniu zrozumienia i różnorodności, a także propagowaniu europejskich wartości oraz są niezbędne dla rozwoju osobistego, mobilności, udziału w życiu społeczeństwa i szans na zatrudnienie.
- 13.2. PRZYPOMINA ambicje Rady Europejskiej co do uczenia się języków wyrażone w konkluzjach z grudnia 2017 r.
- 13.3. PRZYPOMINA o konkluzjach Rady z maja 2014 r. w sprawie wielojęzyczności oraz rozwijania kompetencji językowych, w których wezwano państwa członkowskie do przyjęcia i doskonalenia środków mających promować wielojęzyczność oraz podnosić jakość i skuteczność uczenia się i nauczania języków.
14. UZNAWANIE KWALIFIKACJI ⁽¹⁾
- 14.1. JEST ZDANIA, że uznawanie kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym i średnim, w tym w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, oraz uznawanie efektów uczenia z okresów nauki za granicą są istotnymi elementami składowymi europejskiego obszaru edukacji, gdyż przyczyniają się do niezakłóconej mobilności osób uczących się w całej Unii.
- 14.2. KŁADZIE NACISK na znaczenie, jakie w rozwijaniu i wdrażaniu polityk ma współpraca między systemami kształcenia i szkolenia, organizatorami kształcenia i szkolenia oraz innymi interesariuszami, a także na budowanie zaufania poprzez zapewnianie jakości i usprawnione procedury oceny.
- 14.3. PRZYPOMINA o tym, że art. 165 ust. 2 tiret drugie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wzywa Unię, by zachęcała do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów w oparciu o lizbońską konwencję o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim i teksty z niej wynikające, co ma sprzyjać mobilności studentów i nauczycieli; W PEŁNI SZANUJE obowiązki i kompetencje państw członkowskich w tej dziedzinie i PODKREŚLA, że proponowane rozwiązania na szczeblu Unii powinny opierać się na przejrzystości i zaufaniu oraz uwzględniać specyfikę systemów edukacji państw członkowskich.
- PODKREŚLA również, że:
15. Inicjatywy uwzględnione w koncepcji europejskiego obszaru edukacji oraz przyszłe działania, które mają zostać zaproponowane, muszą zapewniać komplementarność i spójność względem krajowych systemów edukacji i szkolenia oraz powinny obejmować wszystkie poziomy i rodzaje kształcenia i szkolenia, w tym uczenie się dorosłych oraz kształcenie i szkolenie zawodowe.

⁽¹⁾ Kwalifikacje zdefiniowane w art. 1 lizbońskiej konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (tj. kwalifikacje uzyskane w szkolnictwie wyższym i kwalifikacje dające dostęp do studiów wyższych).

ZAŁĄCZNIK

TŁO POLITYCZNE

1. Konkluzje Rady w sprawie przygotowania młodzieży na wyzwania XXI wieku: program europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa (21 listopada 2008 r.)
2. Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) (12 maja 2009 r.)
3. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie rozwijania roli edukacji w dobrze funkcjonującym trójkącie wiedzy (26 listopada 2009 r.)
4. Konkluzje Rady w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: zagwarantujemy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość (19 i 20 maja 2011 r.)
5. Konkluzje Rady w sprawie modernizacji szkolnictwa wyższego (28 i 29 listopada 2011 r.)
6. Konkluzje Rady w sprawie społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego (16 i 17 maja 2013 r.)
7. Konkluzje Rady w sprawie globalnego wymiaru europejskiego szkolnictwa wyższego (25 i 26 listopada 2013 r.)
8. Konkluzje Rady w sprawie skutecznego przywództwa w edukacji (25 i 26 listopada 2013 r.)
9. Konkluzje Rady w sprawie wielojęzyczności oraz rozwijania kompetencji językowych (20 maja 2014 r.)
10. Deklaracja w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (Paryż, 17 marca 2015 r.)
11. Konkluzje Rady w sprawie roli wczesnej edukacji i kształcenia podstawowego w stymulowaniu kreatywności, innowacyjności i kompetencji cyfrowych (18 i 19 maja 2015 r.)
12. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) – Nowe priorytety współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia (23 i 24 listopada 2015 r.)
13. Konkluzje Rady w sprawie ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i sprzyjania sukcesom szkolnym (23 i 24 listopada 2015 r.)
14. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania w UE rozwoju społeczno-gospodarczego i włączenia poprzez edukację: wkład kształcenia i szkolenia w europejski semestr 2016 (24 lutego 2016 r.)
15. Konkluzje Rady w sprawie rozwijania – poprzez kształcenie i szkolenie – umiejętności korzystania z mediów i umiejętności krytycznego myślenia (30 maja 2016 r.)
16. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowy europejski program na rzecz umiejętności. Wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności” (10 czerwca 2016 r.)
17. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Poprawa i modernizacja edukacji” (7 grudnia 2016 r.)
18. Zalecenie Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (19 grudnia 2016 r.)
19. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Ocena śródkresowa programu Erasmus+ (2014–2020)” (31 stycznia 2018 r.)
20. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie włączenia w kontekście różnorodności z myślą o osiągnięciu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości (17 lutego 2017 r.)
21. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze” – Wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców w Göteborgu w dniu 17 listopada 2017 r.
22. Zalecenie Rady dotyczące monitorowania losów absolwentów (20 listopada 2017 r.)
23. Konkluzje Rady w sprawie odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego (20 listopada 2017 r.)
24. Konkluzje Rady w sprawie rozwoju szkół oraz doskonałego poziomu nauczania (20 listopada 2017 r.)
25. Konkluzje Rady Europejskiej (14 grudnia 2017 r.)

26. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (17 stycznia 2018 r.)
 27. Zalecenie Rady w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (15 marca 2018 r.)
 28. Zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (22 maja 2018 r.)
 29. Zalecenie Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (22 maja 2018 r.)
-